

REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIKA KOSOVO - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
USTAVNI SUD
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, dana 12. decembra 2024. godine
Br. Ref.:RK 2584/24

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI139/24

Podnosilac

Avdylvehab Bytyqi

**Ocena ustavnosti presude PAKR. br. 43/2024 od 12. marta 2024. godine
Apelacionog suda**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Bajram Ljatifi, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija
Nexhmi Rexhepi, sudija
Enver Peci, sudija i
Jeton Bytyqi, sudija

Podnosilac zahteva

- Zahtev je podneo Avdylvehab Bytyqi, sa prebivalištem u opštini Đakovica (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava ustavnost presude [PAKR. br. 43/2024] Apelacionog suda Kosova (u daljem tekstu: Apelacioni sud) od 12. marta 2024. godine, u vezi sa presudom [2022:234101] Osnovnog suda u Đakovici – Odeljenje za teška krivična dela (u daljem tekstu: Osnovni sud) od 7. decembra 2023. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti osporene presude, kojom su podnosiocu zahteva navodno povređena njegova osnovna prava i slobode, zagarantovana članovima: 23. [Ljudsko dostojanstvo], 24. [Jednakost pred zakonom], 26. [Pravo na lični integritet], 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na stavovima 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članovima 22. (Procesuiranje podnesaka) i 47. (Individualni zahtevi) Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 25. (Podnošenje zahteva i odgovora) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 3. jula 2024. godine, podnosilac je podneo svoj zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
6. Dana 15. jula 2024. godine, predsednica Suda je odlukama [br. GJR. KI139/24] i [br. KSH. KI139/24] imenovala sudiju Radomira Labana za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Gresa Caka-Nimani (predsedavajuća), Bajram Ljatifi i Jeton Bytyqi (članovi).
7. Dana 5. avgusta 2024. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva. Istog dana je Apelacionom sudu poslata kopija zahteva koji je podneo podnosilac zahteva.
8. Dana 5. novembra 2024. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva. Istog dana, Sud je (i) jednoglasno, proglasio zahtev neprihvatljivim; i (ii) sa šest (6) glasova za i tri (3) glasa protiv proglasio zahtev podnosioca zahteva neprihvatljivim zbog neiscrpljivanja pravnih sredstava.
9. Istog dana, sudija izvestilac Radomir Laban je na osnovu stava (6) pravila 53. (Glasanje) Poslovnika, tražio od predsednice da imenuje drugog sudiju iz sastava većine, da pripremi rešenje u skladu sa zahtevima većine sudija. Povodom toga, predsednica Suda je imenovala sudiju Jetona Bytyqija da pripremi rešenje o neprihvatljivosti.
10. Dana 26. novembra 2024. godine, sudija Jeton Bytyqi je predstavio rešenje pred punim sastavom Suda.
11. U skladu sa pravilom 57. (Podudarna mišljenja) Poslovnika, sudija Radomir Laban je pripremio podudarno mišljenje koje će biti objavljeno zajedno sa ovim rešenjem.

Pregled činjenica

12. Kako proizilazi iz spisa predmeta, podnosilac zahteva je osumnjičen da je 15. decembra 2022. godine, bez njenog pristanka i uz pretnju, primorao oštećenu F. B. da izvrši seksualni čin.
13. Dana 21. decembra 2022. godine, Osnovno tužilaštvo u Đakovici (u daljem tekstu: Osnovno tužilaštvo) podiglo je optužnicu protiv podnosioca zahteva zbog izvršenja krivičnog dela "Silovanje" iz člana 227. stav 4. podstav 4.4 u vezi sa stavom 1. Krivičnog zakonika br. 06/L-074 Republike Kosovo (u daljem tekstu: KZRK).
14. Dana 7. decembra 2023. godine, Osnovni sud je presudom [2022:234101] oglasio podnosioca zahteva krivim za izvršenje krivičnog dela "Silovanje" i izrekao mu kaznu zatvora u trajanju od šest (6) godina. Osnovni sud je utvrdio činjenično stanje na osnovu znatnog broja dokaza, uključujući (i) izveštaj policije i istražitelja; (ii) izveštaje hitne pomoći bolnice u Đakovici; (iii) iskaz oštećene; (iv) iskaz četiri (4) svedoka; i (v) iskaz podnosioca zahteva.
15. Dana 5. januara 2024. godine, protiv gore navedene presude Osnovnog suda, branilac podnosioca zahteva je izjavio žalbu Apelacionom sudu, navodeći, između ostalog, da presuda Osnovnog suda, odnosno izreka te presude, nije razumljiva i da je protivrečna obrazloženju, te da je ista zasnovana na činjenicama koje nisu razmotrene na glavnom pretresu.
16. Dana 10. januara 2024. godine, podnosilac zahteva je takođe protiv presude Osnovnog suda izjavio žalbu Apelacionom sudu, navodeći, između ostalog, da su iskazi oštećene i svedoka inscenirani.
17. Dana 31. januara 2024. godine, Apelaciono tužilaštvo je podneskom [PPA/I. br. 58/2024] predložilo da se odbiju žalbe koje su izjavili podnosilac zahteva i njegov branilac.
18. Dana 12. marta 2023. godine, Apelacioni sud je presudom [PAKR. br. 43/2024] odbio žalbe kao neosnovane i potvrdio presudu Osnovnog suda. Apelacioni sud je, između ostalog, ocenio da je presuda Osnovnog suda u skladu (i) sa činjenicama u predmetu opisanim u izreci presude i (ii) dokazima koji su izvedeni na glavnom pretresu i navodima stranaka u krivičnom postupku; i da je (iii) Osnovni sud naveo konkretne razloge u vezi sa utvrđenjem činjenica i izvođenjem dokaza na glavnom pretresu.

Navodi podnosioca zahteva

19. Podnosilac zahteva traži da se oceni da li su osporenim odlukama povređena njegova ustavna prava zagarantovana članovima: 23. [Ljudsko dostojanstvo], 24. [Jednakost pred zakonom], 26. [Pravo na lični integritet], 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) EKLJP.

(i) Povodom navoda o povredi člana 31. Ustava

20. Podnosilac zahteva navodi da je Apelacioni sud povredio stav 1. člana 390. (Sednica pred Apelacionim većem) Zakonika br. 08/L-32 o krivičnom postupku Kosova (u daljem tekstu: ZKPK) zbog toga što je održao ročište bez njegovog prisustva, uprkos činjenici da je imao poziv i da je to i sam tražio. Prema navodima podnosioca zahteva,

njegov branilac nije imao posebno punomoćje da bez njegove saglasnosti održi ročište u Apelacionom sudu.

21. Podnosilac zahteva takođe navodi da ga Apelaciono tužilaštvo, nakon donošenja rešenja o pokretanju istrage, nije pozvalo da ga sasluša i da mu pruži mogućnost da ospori dokaze. Prema njegovim navodima, Osnovno tužilaštvo je podiglo optužnicu, a da ga nijednom nije saslušalo u prethodnom istražnom postupku. S tim u vezi, podnosilac zahteva naglašava da njegovo nesaslušavanje od strane Osnovnog tužilaštva u fazi istrage, predstavlja tešku povredu zakonskih odredbi i nepremostivu povredu za Osnovni sud, koji je po službenoj dužnosti morao da pazi na takvu povredu.

(ii) Povodom navoda o povredi prava na korišćenje pravnog sredstva

22. Podnosilac zahteva navodi da je presuda Apelacionog suda u suprotnosti sa Ustavom, zbog toga što nije imao mogućnost da je napadne redovnim pravnim sredstvima. Podnosilac zahteva naglašava da njegove žalbe upućene Osnovnom i Apelacionom sudu nisu uzete u obzir i da su obema presudama povređena njegova prava i slobode u sudskom postupku. Podnosilac zahteva ističe da nije imao pristup drugom pravnom sredstvom i traži od Suda da prihvati zahtev iako nije iscrpeo druga pravna sredstva, pozivajući se i na slučajeve Suda KI11/09, podnosilac *Tomë Krasniqi*, odluka o povlačenju zahteva od 17. maja 2011. godine; i KI06/10, podnosilac *Valon Bislimi*, presuda od 30. oktobra 2010. godine.

Relevantne zakonske odredbe

Zakonik br. 08/L-032 o krivičnom postupku

Član 407.

Žalba Vrhovnom sudu protiv presude Apelacionog suda

1. *Žalba protiv presude Apelacionog suda može se podneti Vrhovnom sudu Kosova u slučaju kada:*

1.1. *Apelacioni sud izriče kaznu doživotnog zatvora ili potvrđuje presudu Osnovnog suda kojom se izriče takva kazna;*

1.2. *Apelacioni sud, nakon razmatranja, utvrdi drugačije činjenično stanje od Osnovnog suda i presudu zasniva na takvom utvrđenom činjeničnom stanju; ili*

1.3. *Apelacioni sud preinačuje oslobađajuću presudu Osnovnog suda i zamenjuje je osuđujućom presudom po optuženog.*

[...]

Član 419.

Vanredni pravni lekovi

1. *Krivični postupak koji je završen pravosnažnim rešenjem ili pravosnažnom presudom može se ponoviti na zahtev ovlašćenih lica samo u slučajevima i pod uslovima propisanim ovim zakonikom. Zahtev za ponavljanje krivičnog postupka podnosi se Osnovnom sudu koji je doneo odluku.*

2. *Stranka može zatražiti vanredno ublažavanje kazne u svako doba tokom izdržavanja kazne. Stranka podnosi zahtev Osnovnom sudu koji je doneo presudu u prvom stepenu, koji prosleđuje sve spise predmeta Vrhovnom sudu.*

3. *Stranka može podneti zahtev za zaštitu zakonitosti u roku od tri (3) meseca od dana prijema pravosnažne presude ili pravosnažnog rešenja protiv kojeg se traži zaštita zakonitosti. Stranka podnosi zahtev Osnovnom sudu koji je doneo odluku u prvom stepenu, koji prosleđuje sve spise predmeta Vrhovnom sudu.*

4. Čl. 375, 376, 377, 378. i 379. ovog zakonika primenjuju se na sve zahteve iz ovog člana.

C. Zahtev za zaštitu zakonitosti

Član 432.

Razlozi za podnošenje zahteva za zaštitu zakonitosti

1. Protiv pravosnažne sudske odluke ili protiv sudskog postupka koji je prethodio donošenju te odluke, po završetku krivičnog postupka pravosnažnom odlukom može se podneti zahtev za zaštitu zakonitosti u sledećim slučajevima:

1.1. u slučaju povrede krivičnog zakona;

1.2. u slučaju bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 384. stav 1. ovog zakonika; ili

1.3. u slučaju drugih povreda odredaba krivičnog postupka ako su takva povrede uticale na zakonitost sudske odluke.

2. Zahtev za zaštitu zakonitosti ne može se podneti zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, niti protiv odluke Vrhovnog suda Kosova kojom je odlučeno o zahtevu za zaštitu zakonitosti.

3. Izuzetno od odredaba stava 1. ovog člana, glavni državni tužilac može podneti zahtev za zaštitu zakonitosti za svaku povredu zakona.

4. Izuzetno od odredaba stava 1. ovog člana, zahtev za zaštitu zakonitosti može se podneti tokom postupka koji nije pravosnažno završen, osim protiv pravosnažnih odluka o određivanju, produženju ili ukidanju pritvora.

Član 433.

Lica ovlašćena za podnošenje zahteva za zaštitu zakonitosti

1. Zahtev za zaštitu zakonitosti može podneti Kancelarija glavnog državnog tužioca, okrivljeni i njegov branilac. Nakon smrti okrivljenog, zahtev za zaštitu zakonitosti u njegovo ime mogu podneti lica navedena u članu 424. stav 1. ovog zakonika.

2. Kancelarija glavnog državnog tužioca, okrivljeni i njegov branilac i lica navedena u članu 424. stav 1. ovog zakonika mogu podneti zahtev za zaštitu zakonitosti u roku od tri (3) meseca od dana prijema pravosnažne sudske odluke. Ako se protiv odluke Osnovnog suda ne uloži žalba, rok počinje da teče od dana pravosnažnosti odluke.

Ocena prihvatljivosti zahteva

23. Sud prvo ocenjuje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su propisani Ustavom i dalje predviđeni Zakonom i Poslovníkom.

24. U tom smislu, Sud se poziva na stavove 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, kojima je utvrđeno:

“1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.

[...]

25. Sud, takođe, razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Zakonom. S tim u vezi, Sud se poziva na članove 47. (Individualni zahtevi), 48. (Tačnost podneska) i 49. (Rokovi) Zakona, kojima je propisano:

Član 47.
(Individualni zahtevi)

*“1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagaranovana prava i slobode krši neki javni organ.
2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva”.*

Član 48.
(Tačnost podneska)

“Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori”.

Član 49.
(Rokovi)

“Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. U svim ostalim slučajevima, rok počinje na dan javnog objavljivanja odluke ili akta [...]”

26. Pored toga, Sud razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su predviđeni u pravilu 34. (Kriterijumi prihvatljivosti) Poslovnika:

(1) Sud može smatrati zahtev prihvatljivim:

[...]

(b) Ako su iscrpljena sva delotvorna pravna sredstva utvrđena zakonom protiv osporenog akta.

[...]

27. Kada je u pitanju ispunjenost ovih uslova, Sud na početku naglašava da je podnosilac zahteva ovlašćena strana koja osporava akt javnog organa, odnosno presudu [PAKR. br. 43/2024] Apelacionog suda od 12. marta 2024. godine.
28. U nastavku, Sud će oceniti da li je podnosilac zahteva iscrpeo sva zakonom utvrđena pravna sredstva pre nego što je podneo svoj zahtev Sudu.
29. Sud podseća da je stavom 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava i stavom 2. člana 47. (Individualni zahtevi) Zakona o Ustavnom sudu, kao i podstavom (b) stava (1) pravila 34. (Kriterijumi prihvatljivosti) Poslovnika, utvrđena obaveza iscrpljivanja *“svih delotvornih pravnih sredstava utvrđenih zakonom”*, koja obaveza predstavlja jedan od primarnih kriterijuma za prihvatljivost individualnog zahteva podnetog Sudu. Ova obaveza je direktno povezana i sa poštovanjem načela supsidijarnosti. U tom kontekstu, Sud je afirmišući i sudsku praksu ESLJP-a, dosledno naglašavao da je svrha i obrazloženje pravila iscrpljivanja pravnih sredstava ta da se nadležnim organima, pre svega redovnim sudovima, pruži mogućnost da spreče ili isprave navodne povrede Ustava. Prema sudskoj praksi ESLJP-a i Suda, ovo pravilo se zasniva na pretpostavci koja se ogleda u članu 32. [Pravo na pravno sredstvo] Ustava u vezi sa članom 13. (Pravo na delotvorni pravni lek) EKLJP, da pravni poredak Republike Kosovo obezbeđuje delotvorna sredstva za zaštitu osnovnih prava i sloboda zagaranovanih Ustavom, pre nego što se predmet uputi Ustavnom sudu (vidi, između ostalog, slučaj Suda [KI179/20](#), podnosilac *Telekom Kosova D.D.*, rešenje o neprihvatljivosti od 27. januara 2021. godine, stav 94).

30. Sud podseća da podnosioci zahteva moraju da iscrpe sva pravna sredstva u formalno-procesnom smislu, protiv akta javnog organa koji osporavaju na svim instancama sa punom nadležnošću (vidi slučajeve Suda [KI219/21](#), podnosilac *Isuf Ferati*, rešenje o neprihvatljivosti od 19. jula 2022. godine, stavovi 26-28; i [KI193/20](#), rešenje o neprihvatljivosti od 5. maja 2021. godine, stavovi 26-28).
31. Sud je, na osnovu sudske prakse ESLJP-a, istakao da se prilikom primene načela koje se odnosi na fleksibilnost i odsustvo prekomernog formalizma, moraju oceniti i ispuniti određeni kriterijumi, koji su utvrđeni relevantnim sudskim praksama. U svim slučajevima, kada pravna sredstva nisu iscrpljena, kako bi se utvrdilo da li su ista, u okolnostima datih slučajeva, "delotvorna", mora se oceniti (i) da li je postojanje pravnih sredstava "dovoljno izvesno ne samo u teoriji, već i u praksi" jer ista moraju biti u stanju da "pruže rešenje u vezi sa tvrdnjama podnosioca" i "pruže razumne izgleda za uspeh"; i (ii) da li su pravna sredstva "raspoloživa, dostupna i delotvorna", (vidi slučaj Suda [KI57/22 i 79/22](#), podnosilac *Shqipdon Fazliu i Armend Haliti*, presuda od 4. jula 2022. godine, stav 69; i predmete ESLJP-a *Akdivar i drugi protiv Turske*, citiran iznad; *Öcalan protiv Turske*, br. 46221/99, presuda od 12. maja 2005. godine, stavovi 63-72; i *Kleyn i drugi protiv Holandije*, br. 39343/98 i 3 druge predstavke, presuda od 6. maja 2003. godine, stavovi 155-162).
32. Sud ističe da je u svojoj dosadašnjoj sudskoj praksi, a na osnovu konkretnih okolnosti svakog konkretnog slučaja, ispitivao zahteve podnosilaca protiv odluka Apelacionog suda koje su se odnosile na odluke o proglašenju krivim za krivična dela podnosilaca zahteva (vidi slučajeve Suda [KI149/13](#), podnosilac zahteva *Lukë Kuzhnini*, Odluka o neprihvatljivosti od 05. decembra 2013. godine; i [KI89/15](#), podnosilac *Fatmir Koci*, Odluka o neprihvatljivosti od 28. januara 2015. godine).
33. Međutim, u nastavku razrade gore navedenih načela, Sud, u smislu načela supsidijarnosti, mora da oceni da li je u okolnostima konkretnog slučaja, podnosilac aktualnog zahteva imao na raspolaganju delotvorna pravna sredstva utvrđena važećim zakonodavstvom da iznese svoje navode, koji se uglavnom odnose na zakonitost presude [PAKR. br. 43/2024] Apelacionog suda pre nego što se isti obrati Ustavnom sudu.
34. Sud podseća da je Osnovni sud, presudom [2022:234101] od 7. decembra 2023. godine, oglosio podnosioca zahteva krivim za izvršenje krivičnog dela "Silovanje" i izrekao mu i kaznu zatvora u trajanju od šest (6) godina. Kao rezultat toga, podnosilac zahteva i njegovi branioci su protiv presude Osnovnog sud izjavili žalbe Apelacionom sudu, a ovaj potonji je presudom [PAKR. br. 43/2024] od 12. marta 2023. godine, odbio žalbe kao neosnovane i potvrdio presudu Osnovnog suda. Sud, na osnovu spisa predmeta i navoda podnosioca zahteva pred Sudom, primećuje da podnosilac zahteva protiv presude Apelacionog suda nije podneo zahtev za zaštitu zakonitosti kao pravno sredstvo koje je utvrđeno članom 419. (Vanredni pravni lekovi) ZKPK-a.
35. U nastavku, Sud podseća da podnosilac zahteva u svom zahtevu koji je podneo Sudu navodi (i) da je Apelacioni sud povredio stav 1. člana 390. (Sednica pred Apelacionim sudom) ZKPK-a, jer je održao ročište bez njegovog prisustva, te da njegov branilac nije imao posebno punomoćje da bez njegove saglasnosti održi ročište u Apelacionom sudu; (ii) da je Osnovno tužilaštvo podiglo optužnicu iako ga nije nijednom saslušalo u toku prethodnog istražnog postupka; i (iii) da nije imao pristup nekom drugom redovnom pravnom sredstvu kako bi osporio presudu Apelacionog suda. U tom smislu, Sud primećuje da se pitanja koja podnosilac zahteva iznosi pred Sudom odnose na navodne procesne povrede od strane Apelacionog suda i njegovo nesaslušavanje tokom faze istrage.

36. Što se tiče mogućnosti osporavanja odluka Apelacionog suda pred redovnim sudovima, Sud primećuje da stav 1. člana 407. ZKPK-a (Žalba Vrhovnom sudu protiv presude Apelacionog suda) predviđa da se žalba protiv presude Apelacionog suda može podneti Vrhovnom sudu u sledećim slučajevima: (i) kada Apelacioni sud izrekne kaznu doživotnog zatvora ili potvrdi presudu osnovnog suda kojom je izrečena takva kazna; (ii) kada Apelacioni sud nakon razmatranja utvrdi drugačije činjenično stanje od Osnovnog suda i zasnuje presudu na tako utvrđenom činjeničnom stanju; i (iii) kada Apelacioni sud preinači oslobađajuću presudu osnovnog suda i zameni je osuđujućom presudom po optuženog. U konkretnom slučaju, podnosilac zahteva nije imao pravo da izjavi žalbu Vrhovnom sudu protiv presude Apelacionog suda, zbog toga što (i) nije osuđen na doživotni zatvor; (ii) Apelacioni sud nije utvrdio drugačije činjenično stanje od Osnovnog suda; niti je (iii) zamenio presudu Osnovnog suda u pogledu njegove osude.
37. Međutim, Sud napominje da stav 3. člana 419. (Vanredni pravni lekovi) ZKPK-a predviđa mogućnost da okrivljeni podnese zahtev za zaštitu zakonitosti Vrhovnom sudu, kao vanredno pravno sredstvo, u roku od tri (3) meseca od dana kada mu je uručena pravosnažna presuda. Prema članu 432. (Razlozi za podnošenje zahteva za zaštitu zakonitosti) ZKPK-a, zahtev za zaštitu zakonitosti se može podneti: (i) u slučaju povrede krivičnog zakona; i (ii) u slučaju povrede odredaba krivičnog postupka.
38. Sud, takođe, primećuje da je Vrhovni sud, povodom zahteva za zaštitu zakonitosti u određenom broju slučajeva, odlučio da proglasi neosnovanim zahteve okrivljenih za zaštitu zakonitosti i vrati odluke Apelacionog suda na ponovno suđenje (vidi slučajeve Suda [KI111/20](#), podnosilac *Elez Elezi*, rešenje o neprihvatljivosti od 25. novembra 2020. godine, stavovi 24 i 26; [KI71/20](#), podnosilac *Etem Arifi*, rešenje o neprihvatljivosti od 23. septembra 2020. godine, stav 28; i [KI14/18](#), podnosilac *Hysen Kamberi*, presuda od 15. januara 2020. godine, stav 25).
39. Shodno tome, Sud ocenjuje da je zahtev za zaštitu zakonitosti kao pravno sredstvo u krivičnom postupku, (i) dovoljno izvesno, ne samo u teoriji već i u praksi, da pruži rešenje u vezi sa tvrdnjama podnosioca; i (ii) predstavlja pravno sredstvo koje je raspoloživo, dostupno i delotvorno jer strankama omogućava (a) ispravku grešaka koje su možda učinili nižestepeni sudovi; i (b) uspešno ispitivanje njihovih navoda o povredi krivičnog zakona i zakona o krivičnom postupku.
40. U nastavku ove elaboracije, Sud ocenjuje da je podnosilac zahteva imao mogućnost da podnese zahtev za zaštitu zakonitosti Vrhovnom sudu protiv presude Apelacionog suda, kojim je mogao da iznese svoje konkretne navode koji se odnose na (i) njegovo učešće na pretresu; i (ii) njegovo saslušanje od strane Osnovnog tužilaštva. To stoga što se ova dva navoda podnosioca zahteva odnose i na pitanja primene odredaba krivičnog postupka, zbog kojih bi podnosilac zahteva mogao da podnese zahtev za zaštitu zakonitosti Vrhovnom sudu.
41. Shodno tome, Sud, uzimajući u obzir da u okolnostima konkretnog slučaja nije uložena zahtev za zaštitu zakonitosti protiv presude Apelacionog suda, utvrđuje da se njegov zahtev mora proglasiti neprihvatljivim zbog neiscrpljivanja zakonom utvrđenih pravnih sredstava, kako je utvrđeno u stavu 2. člana 47. Zakona i pravilu 34 (1) (b) Poslovnika.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa stavovima 1. i 7. člana 113. Ustava, članovima 20, 47. i 48. Zakona i pravilima 34 (1) (b) i 48 (1) (b) Poslovnika, dana 5. novembra 2024. godine,

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovo rešenje stranama i, u skladu sa stavom 4. člana 20. Zakona, objavi isto u Službenom listu;
- III. Ovo rešenje stupa na snagu danom objavljivanja u Službenom listu Republike Kosovo, u skladu sa stavom 5. člana 20. Zakona.

Sudija koji je sastavio rešenje

Jeton Bytyqi

Predsednica Ustavnog suda

Gresa Caka-Nimani